

2022/2188(INI)

7.6.2023

NÁVRH STANOVISKA

Výboru pro kulturu a vzdělávání

pro Výbor pro zahraniční věci a Výbor pro mezinárodní obchod

ke zprávě o provádění dohody o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím
(2022/2188(INI))

Zpravodajka (*): Laurence Farreng

(*): Přidružený výbor – článek 57 jednacího řádu

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pro kulturu a vzdělávání vyzývá Výbor pro zahraniční věci a Výbor pro mezinárodní obchod jako příslušné výbory, aby do návrhu usnesení, který přijmou, začlenily tyto návrhy:

- A. vzhledem k tomu, že v dohodě o obchodu a spolupráci nejsou zmíněna kulturní a tvůrčí odvětví;
- B. vzhledem k tomu, že dohoda o obchodu a spolupráci zmiňuje pojem „vzdělávání“ pouze v souvislosti s kybernetickou bezpečností a nezbytností vzdělávat občany ohledně souvisejících výzev;
- C. vzhledem k tomu, že svoboda pohybu je ústřední evropskou hodnotou a jednou ze základních svobod zakotvených v evropských smlouvách; vzhledem k tomu, že svoboda pohybu mezi Spojeným královstvím a EU již není pro občany Spojeného království a EU k dispozici; vzhledem k tomu, že občané EU mohou pobývat ve Spojeném království bez víza až šest měsíců ročně a občané Spojeného království mohou pobývat v EU až 90 dnů během období 180 dnů;
- D. vzhledem k tomu, že se Spojené království jednostranně rozhodlo nebýt součástí programu Erasmus+ na období 2021–2027, který pokrývá odvětví vzdělávání, mládeže a sportu; vzhledem k tomu, že instituce Spojeného království mohou být stále zapojeny do aktivit programů Erasmus Mundus a Jean Monnet;
- E. vzhledem k tomu, že program Erasmus+ není jen programem v oblasti mobility, ale významným nástrojem pro výměnu znalostí, podporu akademické spolupráce, vytváření silných a trvalých vazeb a prosazování porozumění mezi lidmi a institucemi;
- F. vzhledem k tomu, že se Spojené království rozhodlo nepřipojit se k programu Horizont Evropa na období 2021–2027, který se vztahuje na výzkum a inovace; vzhledem k tomu, že dohoda o obchodu a spolupráci nechává Spojenému království otevřenou možnost zapojit se do programu Horizont Evropa;
- G. vzhledem k tomu, že Spojené království bylo až do referenda o brexitu jednou z nejoblíbenějších destinací účastníků programu Erasmus+;
- H. vzhledem k tomu, že země z oblastí mimo EU se mohou k programu Erasmus+ připojit jako členské nebo přidružené země;
- I. vzhledem k tomu, že v důsledku brexitu již občané EU studující ve Spojeném království nemohou využívat „domácího školného“, nýbrž musí platit vyšší mezinárodní školné, v důsledku čehož se pro velkou většinu z nich stává studium příliš drahé;
- J. vzhledem k tomu, že brexit měl závažný dopad na výměny mládeže a školní výměny; vzhledem k tomu, že průzkum provedený organizacemi zastupujícími odvětví cestovního ruchu zjistil, že v roce 2022 byl počet studentů vyslaných do Spojeného království evropskými operátory pořádajícími školní výlety a další vzdělávací, kulturní nebo sportovní skupinové zájezdy o 83 % nižší než v roce 2019, který byl posledním

rokem před pandemií COVID-19 před tím, než dohoda o obchodu a spolupráci vstoupila v platnost¹;

- K. vzhledem k tomu, že se Spojené království rozhodlo nebýt součástí programu Evropský sbor solidarity na období 2021–2027, který pokrývá dobrovolnictví a zapojení mládeže;
- L. vzhledem k tomu, že se Spojené království rozhodlo nebýt součástí programu Kreativní Evropa na období 2021–2027, který se vztahuje na kulturní a tvůrčí odvětví;
- M. vzhledem k tomu, že téměř jeden ze dvou projektů programu Kreativní Evropa měl v programovém období 2014–2020 alespoň jednoho britského partnera²;
- N. vzhledem k tomu, že svoboda pohybu přinesla prospěch všem segmentům kulturního a tvůrčího odvětví, včetně audiovizuálního odvětví, festivalů, společností organizujících turné, hudebních skupin, orchestrů, tanečních a divadelních společností, a to jak z EU, tak ze Spojeného království;
- O. vzhledem k tomu, že Spojené království zůstává stranou Evropské úmluvy o přeshraniční televizi a audiovizuální díla vytvořená ve Spojeném království jsou pro účely směrnice o audiovizuálních mediálních službách³ považována za „evropská díla“ v souladu s čl. 1 odst. 1 písm. n) a odstavcem 3;
- P. vzhledem k tomu, že dohoda o obchodu a spolupráci uplatňuje kulturní výjimku a vylučuje ze své oblasti působnosti audiovizuální služby;
- Q. vzhledem k tomu, že Windsorská dohoda je významným krokem směrem ke zlepšení vztahů mezi Spojeným královstvím a EU a že vytvořila kontext, ve kterém je možné prozkoumat příležitosti pro další spolupráci;
- R. vzhledem k tomu, že Spojené království a EU sdílejí mnohé hodnoty v oblasti kultury a vzdělávání, zejména akademickou svobodu a svobodu umění;
- S. vzhledem k tomu, že válka na Ukrajině ukázala, že Spojené království zůstává silně spojeno s EU pomocí jasných historických, zeměpisných a kulturních vazeb;

Obecné poznámky

1. vyjadřuje hluboké politování nad jednostranným politickým rozhodnutím vlády Spojeného království neúčastnit se programů Erasmus+, Kreativní Evropa a Evropský sbor solidarity, a to navzdory otevřenosti, kterou prokázal vyjednávací tým EU; je přesvědčen, že z tohoto rozhodnutí nebude mít prospěch žádná ze stran a že individuální zájemci a organizace v EU a ve Spojeném království budou připraveni o životní

¹ Sněmovna lordů – Výbor pro evropské záležitosti, [The future UK-EU relationship - Fourth Report of Session 2022–23](#), 29. dubna 2023.

² Dolní sněmovna – Výbor pro digitální otázky, kulturu, sdělovací prostředky a sport, [The potential impact of Brexit on the creative industries, tourism and the digital single market - Second Report of Session 2017–19](#), 25. ledna 2018.

³ [Směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb \(směrnice o audiovizuálních mediálních službách\)](#), Úř. věst. L 95, 15.4.2010, s. 1.

příležitosti v podobě projektů výměny a spolupráce;

2. konstatuje, že četné zúčastněné strany z oblasti vzdělávání, kultury a mládeže v EU i Spojeném království žádají Spojené království, aby se opět zapojilo do programů Erasmus+, Kreativní Evropa, Evropský sbor solidarity a Horizont Evropa;
3. bere na vědomí nadměrnou byrokracii vytvořenou vystoupením Spojeného království z EU; se znepokojením zaznamenává nejistotu a obtíže, které vznikly studentům, učitelům, umělcům a kulturním pracovníkům ochotným učit se, vyučovat, vystupovat a pracovat ve Spojeném království, zejména nedostatek dostupných informací o správních požadavcích, a nebývalou správní zátěž pro konzuláty a správní orgány Spojeného království a členských států;

Vzdělávání

4. zdůrazňuje obrovské přínosy programu Erasmus+ nejen pro studenty, ale také pro učitele, účastníky odborného vzdělávání a přípravy, dospělé studující, mladé lidi, správní zaměstnance a společnost jako celek, které nelze měřit pomocí velikosti jeho finančního krytí;
5. lituje omezení přístupu „ekonomické výhodnosti“, který přijala vláda Spojeného království ohledně programu Erasmus+ a jenž nebere v úvahu četné přínosy z hlediska výměny znalostí a dovedností pro studenty, učitele a správní zaměstnance, příspěvek k rozmanitosti v kampuzech a ve školách a příspěvek k rozšíření vyhlídek a příležitostí jeho účastníků;
6. vítá připomínky ministra pro Evropu Lea Dochertyho, který uznal, že zapojení do programu Erasmus+ bylo pro Spojené království velmi prospěšné⁴;
7. konstatuje, že v době referenda o EU v roce 2016 bylo 5 % studentů ve Spojeném království občany EU z ostatních 27 členských států⁵, což z nich činilo významnou část celkového počtu zahraničních studentů ve Spojeném království;
8. konstatuje, že některé projekty programu Erasmus+ z programového období 2014–2020, do kterých byly zapojeny organizace ze Spojeného království, probíhaly ještě v květnu 2023, a proto bylo obtížné řádně posoudit úplný dopad stažení Spojeného království z programu Erasmus+;
9. bere na vědomí vytvoření programu Turing vládou Spojeného království; lituje však, že se tento program vztahuje pouze na výjezdní mobilitu studentů a nepokrývá odvětví mládeže a sportu⁶;
10. bere na vědomí, že obavy vyjádřené zúčastněnými stranami ze Spojeného království týkající se fungování programu Turing v porovnání s programem Erasmus+ zahrnují chybějící ustanovení na podporu mobility zaměstnanců, omezené financování pro jiné než vysokoškolské výměny a nezbytnost každoročně opětovně předkládat nabídky pro

⁴ Sněmovna lordů – Výbor pro evropské záležitosti, [Corrected oral evidence: The future UK-EU relationship](#), 7. března 2023.

⁵ Corbett, A. a Hantrais, L., *Higher education and research in the Brexit policy process*, 2023.

⁶ Vláda Spojeného království, [internetové stránky programu Turing](#).

financování⁷;

11. vítá novou možnost vyhradit 20 % okruhu 2 rozpočtu programu Erasmus+ na období 2021–2027 na výjezdni mezinárodní mobilitu mimo 33 zemí plně zapojených do programu Erasmus+; konstatuje však, že tato část nemůže být vyhrazena pouze pro jednu konkrétní zemi a nenahrazuje promarněné příležitosti vyplývající ze stažení Spojeného království z programu Erasmus+;
12. vítá vytvoření programu Taith, který se vztahuje na příchozí i výjezdni mobilitu, velšskou vládou; konstatuje, že tento program stejně jako program Turing nepokrývá odvětví sportu;
13. vítá současné úsilí skotské vlády, jehož cílem je vytvořit podobný program, který by se vztahoval na příchozí i výjezdni mobilitu;
14. vítá rozhodnutí irské vlády financovat mobilitu v rámci programu Erasmus+ studentům z vysokých škol v Severním Irsku bez ohledu na jejich státní občanství, a to tak, že je na dobu jejich výměny zapíše na irské vysoké školy; bere na vědomí současné úsilí irské vlády, jehož cílem je vytvořit podobný program pro účastníky odborného vzdělávání a přípravy;
15. je znepokojen významným poklesem počtu studentů z EU studujících na vysokých školách ve Spojeném království, který v případě studentů prvního ročníku v období mezi školním rokem 2020–2021 a 2021–2022 dosáhl 50 %, na rozdíl od počtu studentů z ostatních regionů⁸; zdůrazňuje, že tato situace je jasně spojena se stažením Spojeného království z programu Erasmus+, ukončením pravidel rovného zacházení u školního a stipendií pro studenty z EU a obtížemi se získáním studentského víza; konstatuje, že evropští studenti přispívali k rozmanitosti napříč širokou škálou předmětů, zatímco mezinárodní studenti z oblastí mimo EU mají tendenci být více soustředěni v určitých oblastech, jako je inženýrství a obchod; bere na vědomí, že vysoké školy ve Spojeném království přijímají rostoucí počet zahraničních studentů, zejména z Číny a Indie⁹, kteří přispívají k jejich finanční stabilitě;
16. poznamenává, že osm vysokých škol ze Spojeného království patří podle Šanghajského žebříčku mezi 100 nejlepších vysokých škol na světě¹⁰; konstatuje, že ukončení projektu spolupráce mezi těmito vysokými školami a vysokými školami z EU má negativní dopad na výzkum a špičkovou akademickou úroveň v Evropě;
17. bere na vědomí, že 11 vysokých škol ze Spojeného království je partnerem v aliancích prostřednictvím iniciativy „Evropské univerzity“; lituje, že tyto projekty spolupráce skončí poté, co vyprší aliance první generace (na konci roku 2024);
18. konstatuje, že četná partnerství, která měly vysoké školy ve Spojeném království se svými protějšky z EU prostřednictvím programu Erasmus+, musí být opětovně

⁷ Sněmovna lordů – Výbor pro evropské záležitosti, [The future UK-EU relationship - Fourth Report of Session 2022–23](#), 29. dubna 2023.

⁸ Higher Education Statistics Agency (HESA), [Chart 6 - First year non-UK domiciled students by domicile 2006/07 to 2021/22](#), 2023.

⁹ HESA, [Where do HE students come from?](#), 2023.

¹⁰ Shanghai Jiao Tong University, [Academic Ranking of World Universities](#), 2022.

individuálně dvoustranně vyjednána, což představuje riziko, že některé menší vysoké školy budou vyloučeny;

19. je znepokojen negativními dopady této situace na otázky související s evropskou suverenitou, neboť všechny evropské země, ať už patří k bloku EU, či nikoliv, musí být schopny soutěžit, zejména s Čínou a USA, ve strategických oblastech, jako jsou průmyslové inovace, digitalizace, řešení čisté energie a vesmírné kapacity; poznamenává, že spolupráce mezi vysokými školami v Evropě v oblasti výzkumu je v tomto ohledu nápomocná;
20. konstatuje, že dohoda o obchodu a spolupráci umožňuje Spojenému království rozhodnout se pro účast na programu Horizont Evropa; připomíná, že vzdělávání i výzkum jsou nedílnou součástí akademické spolupráce a že synergie mezi programy Horizont Evropa a Erasmus+ jsou klíčovým rozměrem generace programů 2021–2027; podporuje myšlenku, aby programy Erasmus+ a Horizont Evropa byly považovány za balíček;
21. zdůrazňuje, že všechny zainteresované sousední a podobně smýšlející země, včetně Spojeného království, se mohou přidružit k programu Erasmus+, a přispět tak k evropským vzdělávacím systémům; lituje, že se Spojené království nepodílí na iniciativách a opatřeních určených k vytvoření skutečného evropského vzdělávacího prostoru do roku 2025, což dále podtrhuje spolupráci;
22. připomíná, že se na Spojené království už nevztahuje směrnice 2005/36/ES¹¹ o uznávání odborných kvalifikací, a lituje, že dohoda o obchodu a spolupráci neobsahuje ustanovení umožňující vzájemné uznávání odborných kvalifikací; naléhavě vyzývá Spojené království a Komisi, aby pokračovaly v dialogu s cílem vytvořit účinný rámec pro vzájemné uznávání odborných kvalifikací;
23. zdůrazňuje, že Spojené království je nadále zapojeno do Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání („boloňský proces“); naléhavě vyzývá Spojené království, Komisi a členské státy, aby nadále usilovaly o plné vzájemné uznávání akademických kvalifikací;

Kultura

24. připomíná význam kulturních odvětví ve Spojeném království, která v roce 2021 přispěla k hospodářství této země částkou 109 miliard GBP (tj. 5,6 % hospodářství Spojeného království), přičemž jedno z 11 pracovních míst bylo v tvůrčím hospodářství¹²; konstatuje, že kulturní odvětví jsou považována za ústřední prvek „měkké síly“ a širšího globálního vlivu Spojeného království¹³;

¹¹ [Směrnice 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací](#) (Úř. věst L 255, 30.9.2005, s. 22).

¹² Creative Industries Federation, [Brexit Report: The impact of leaving the EU on the UK's arts, creative industries and cultural education - and what should be done](#), 2016.

¹³ Dolní sněmovna – Výbor pro digitální otázky, kulturu, sdělovací prostředky a sport, [The potential impact of Brexit on the creative industries, tourism and the digital single market - Second Report of Session 2017–19](#), 25. ledna 2018.

25. zdůrazňuje, že 96 % britských umělců bylo proti vystoupení Spojeného království z EU¹⁴;
26. hluboce lituje absence jakýchkoli ustanovení spojených s kulturou a kulturními a tvůrčími odvětvími v dohodě o obchodu a spolupráci, což z ní pro umělce z EU i Spojeného království a celé kulturní odvětví činí *de facto* „brexit bez dohody“;
27. konstatuje, že program Kreativní Evropa nebyl nahrazen žádným jiným programem věnovaným kultuře s cílem podpořit umělce ve Spojeném království;
28. je znepokojen nadměrnou byrokracií, která vznikla vystoupením Spojeného království z EU umělcům z této země, kteří by chtěli uskutečnit turné v EU, a evropským umělcům, kteří by chtěli jet na turné do Spojeného království, jak dokládají správní překážky vytvořené uplatněním nařízení CITES na umělce cestující s určitými typy hudebních nástrojů;
29. konstatuje, že přemíra migračních pravidel, včetně různých systémů v oblasti víz a pracovních povolení v jednotlivých členských státech EU, jakož i pravidla týkající se DPH na reklamní předměty a pravidla pro kabotáž a přeshraniční obchod pro specializované dopravce přepravující reklamní předměty a jevištní dekorace mezi Spojeným královstvím a EU ztěžují a zdražují pořádání turné v EU a účast na evropských festivalech pro nové a nezávislé umělce ze Spojeného království; poznamenává, že umělci z EU jsou rovněž zasaženi podobnými problémy při turné po Spojeném království;
30. zdůrazňuje, že zjednodušení postupů pro udělování víz je v zájmu kulturních a tvůrčích odvětví v EU i ve Spojeném království, a naléhavě vyzývá obě strany, aby usilovaly o dohodu; domnívá se, že tyto postupy pro udělování víz by měly být součástí budoucího rámce EU pro umělce a kulturní pracovníky;
31. bere na vědomí obavy vyjádřené některými britskými zúčastněnými stranami z kulturního odvětví ohledně budoucího regulačního prostředí pro kulturní a mediální služby ve Spojeném království a odstranění *acquis* Unie v této politické oblasti;

Mládež

32. lituje toho, že dohoda o obchodu a spolupráci neobsahuje žádné ustanovení týkající se mládeže, výměn mládeže a projektů pro mládež;
33. zdůrazňuje význam mezinárodních projektů pro mládež, které mladým lidem umožňují rozšířit si obzory a současně podněcují chuť objevovat jiné kultury, což má přínosy po celý život;
34. je znepokojen tím, že prostřednictvím programu Turing vlády Spojeného království není financován téměř žádný z projektů pro mládež, který byl dříve financován z programu Erasmus+ a jenž zahrnuje děti ve školním věku¹⁵;

¹⁴ Creative Industries Federation, cit. výše.

¹⁵ Sněmovna lordů – Výbor pro evropské záležitosti, [The future UK-EU relationship - Fourth Report of Session 2022–23](#), 29. dubna 2023.

35. konstatuje, že pro školní výlety jsou překážkou nová migrační pravidla a nezbytnost, aby školy uhradily vízum pro každého studenta; žádá proto vládu Spojeného království a členské státy, aby vytvořily program pro skupinové zájezdy mládeže pro účastníky mladší 18 let;

Sport

36. lituje toho, že dohoda o obchodu a spolupráci neobsahuje žádné ustanovení spojené s budováním kapacit organizací na místní úrovni a profesních organizací, partnerství a výměn v oblasti sportu;
37. konstatuje, že sportovní odvětví Spojeného království se již neopírá o rozhodnutí Soudního dvora ve věci Bosman z 15. prosince 1995¹⁶, které umožňovalo volný pohyb hráčů a sportovců v rámci EU; s obavami konstatuje, že tato situace má nepříznivý dopad na zapojení sportovců EU do týmů nebo profesionálních soutěží ve Spojeném království tím, že teoreticky omezuje jejich počet; je znepokojen tím, že by to mohlo poškodit fungování systému přestupů a hráče EU a kluby EU, které jsou závislé na finančních prostředcích plynoucích ze smluv o přestupu;
38. zdůrazňuje, že od brexitu potřebují hráči a sportovci z EU pracovní povolení, aby mohli hrát ve Spojeném království, jak tomu dříve bylo jen u hráčů z oblastí mimo EU, což brání jejich schopnosti soutěžit na druhé straně Lamanšského průlivu;
39. poznamenává, že na sportovce ze Spojeného království se nyní vztahují schengenská pravidla, což může vést k obtížím v případě soutěží konajících se v různých evropských zemích v krátkém časovém období;
40. konstatuje, že program Turing nahrazující program Erasmus+ nemá část věnovanou sportu, což vytváří mezeru, pokud jde o projekty spolupráce v oblasti sportu; je znepokojen tím, že to bude mít negativní dopad na sporty na místní úrovni.

¹⁶ Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. prosince 1995, C-415/93 – *Union royale belge des sociétés de football association a další proti Jean-Marcu Bosmanovi a dalším*, ECLI:EU:C:1995:463.